

การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา : การสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ

จิระพร ชะโน⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ และเพื่อศึกษา ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา กลุ่มเป้าหมายเป็น นิสิตสาขาการศึกษาพิเศษ ชั้นปีที่ 4 จำนวน 25 คน ปีการศึกษา 2557 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ดำเนินการ 3 วนรอบ แต่ละวนรอบประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นวางแผน (planning) ขั้นปฏิบัติการ (action) ขั้นสังเกตการณ์ (observation) และขั้นสะท้อนผล (reflection) โดยวนรอบที่ 1 สัปดาห์ที่ 1-5 วนรอบที่ 2 สัปดาห์ที่ 6-10 วนรอบที่ 3 สัปดาห์ที่ 11-15 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสังเกตการณ์สอน แบบบันทึกการเรียนรู้ แบบสอบถามความคิดเห็น วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาที่ตรวจสอบข้อมูลแบบไตรแองกูเลชั่น และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความถี่ และร้อยละ นำเสนอผลการวิเคราะห์ ข้อมูลด้วยการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบดังนี้

1. การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชา การสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ ได้แนวทางการจัดกิจกรรมดังต่อไปนี้

1.1 เนื้อหารายวิชา ควรประกอบด้วย ความหมาย ลักษณะ สาเหตุ เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ การประเมินและการทำแผน การศึกษาเฉพาะบุคคล การเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนหลักสูตรและการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ งานวิจัยที่เกี่ยวกับหลักสูตรและการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพการวัดผลและประเมินผลเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ

1.2 กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา ได้แก่ การนั่งสงบนิ่ง การสะท้อนผลการเรียนรู้ การนำเสนอ การฟังนิทาน การใช้ศิลปะชมวีดิทัศน์ผู้พิการ ฟังดนตรีที่เกี่ยวข้องกับผู้พิการ การบำเพ็ญประโยชน์ สุนทรียสนทนา การค้นคว้า/ทำรายงาน การไปศึกษาดูงานโรงเรียนการศึกษาพิเศษ

2. ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา 5 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านบรรยากาศการเรียน ด้านการประเมินผล อยู่ในระดับดี

คำสำคัญ : การพัฒนาการเรียนการสอน แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

Abstract

The objectives of this research were: 1) to develop the instructional management of the course for teaching physical and health disabilities, and 2) to study students' opinion on the instructional management based on Contemplative Education. This research was an Action Research implementing 3 cycles. Each cycle consisted of 4 phase, Phase 1: Planning, Phase 2: Action, Phase 3: Observation, and Phase 4: Reflection. The first cycle,

implemented during the 1st -5th weeks. The second cycle, implemented during the 6-10th weeks. The third cycle, implemented during the 11-15th weeks. The target were 25 Special education students Program in the 4th year of academic year 2014. The instruments using for collecting data were: 1) the Teaching Observation Form, 2) the Learning Record Form, and 3) the opinion Questionnaire. For Qualitative Data Analysis, the Content Analysis investigating data as triangulation was administered. For Quantitative Data Analysis, the statistic including Mean, Standard Deviation, Frequency, and Percentage were administered. Data analysis findings were presented by Descriptive Analysis.

The research findings were as follows:

1. For development of instructional activity management for the course Teaching Physical and Health Disabilities,

1.1 there were guidelines for activity management as follows: The course content should include: the definition, characteristic, and cause of physical and health disabilities, assessment and establishment of Individualized Educational Plan, readiness preparation before going to school, curriculum and instruction for physical and health disabilities, research studies of curriculum and instruction for physical and health disabilities.

1.2 The learning activity based on Contemplative Education, included: the sitting still, the learning reflection, presentation, listening to story telling, art using, watching the video tape of disabilities, listening the music relating to disabilities, giving service to, aesthetic conversation, searching/report writing, field trip study to special education school.

2. The students' opinion towards instructional management based on Contemplative Education in 5 aspects including: the content, teachers, instructional activity, learning climate, assessment, was in "Good" level.

Key words: The instructional development, Contemplative Study, Action Research

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษานี้เป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นทั้งคนดี คนเก่ง และ คนที่มีความสุข เน้นการเปลี่ยนแปลงตนเองเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงผู้อื่น สังคม จิตตปัญญาศึกษา เป็นการศึกษที่เน้นและให้ความสำคัญกับการพัฒนาความตระหนักรู้และการเรียนรู้มิติ/โลกด้านใน (อารมณ์ ความรู้สึก ความคิด ความเชื่อ ทศนะ/มุมมองต่อชีวิตและโลก) ของตนเอง ให้คุณค่าในเรื่องการเรียนรู้ด้วยใจอย่างใคร่ครวญ ซึ่งหมายถึงการสังเกตอย่างมีสติต่อการเปลี่ยนแปลงภายในของตนเองที่เกิดขึ้นจากการเผชิญกับผู้อื่นและโลกภายนอก ผ่านกระบวนการ/วิธีการและกิจกรรมที่หลากหลาย (การนั่งสงบอยู่กับตนเอง/การเจริญสติ ภาวนา self and group reflection, dialogue, deep listening, journaling, กิจกรรมอาสาสมัคร/บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ศิลปะ ดนตรี โยคะ นิเวศน์ภาวนา... ไปจนถึงพิธีกรรมทางศาสนา) มีเป้าหมายก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐาน (Fundamental) อย่างลึกซึ้ง

(Profound) ทางความคิดและจิตสำนึกใหม่เกี่ยวกับตนเองและโลก ส่งผลต่อการประพฤติปฏิบัติและการดำเนินชีวิตอย่างมีสติและปัญญา มีความรักความเมตตาต่อตนเองและสรรพสิ่งทั้งในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งและเป็นหนึ่งเดียวกับธรรมชาติ

การศึกษาที่มีคุณค่าที่แท้จริง ไม่น่าจะใช่การวิ่งไล่ตามการเปลี่ยนแปลง เพียงเพื่อให้รู้สึกเสมือนว่าได้ทันสมัย ไม่ตกยุค การศึกษาที่มีคุณค่าที่แท้จริง ควรเปลี่ยนจากการเน้นและให้ความสำคัญกับการเรียนรู้และพัฒนาชีวิตด้านนอกโดยละเอียดหรือไม่ให้ความสนใจมิติด้านใน มาเป็นการเน้นและให้ความสำคัญกับการเรียนรู้และพัฒนาชีวิตด้านในของมนุษย์ที่มีความสัมพันธ์เป็นหนึ่งเดียวกับชุมชน วัฒนธรรม ธรรมชาติและสรรพสิ่ง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจธรรมชาติที่แท้ของ และความสัมพันธ์ระหว่างตนเอง ผู้อื่น สังคม ธรรมชาติและสรรพสิ่ง นำไปสู่การดำเนินชีวิตและวิถีการพัฒนาที่ประสานเป็นหนึ่งเดียวกันกับธรรมชาติของสรรพสิ่ง

การเปลี่ยนผ่านที่ยิ่งใหญ่ครั้งต่อไป จึงน่าจะเป็นการเปลี่ยนผ่านความคิดจากจิตสำนึกเก่าสู่จิตสำนึกใหม่ (New Consciousness) จากทุกขภาวะในลักษณะที่รีบเร่ง เร่าร้อน แข่งขันเพื่อโค่นล้มเอาชนะ ตามแนวคิดเศรษฐกิจเสรีทุนนิยม สู่สภาวะแบบองค์รวม ที่สงบเย็นเป็นสุข มีความพอประมาณ พอเหมาะพอดี มีเหตุผล โดยมีคุณธรรม คุณงามความดีและปัญญา เป็นฐานของการพัฒนา

คำถามของการวิจัย

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดจิตปัญญาศึกษา รายวิชา การสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ ควรเป็นอย่างไร นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดจิตปัญญาศึกษา อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดจิตปัญญาศึกษา

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ดำเนินการ 3 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นวางแผน (planning) ขั้นปฏิบัติการ (action) ขั้นสังเกตการณ์ (observation) และขั้นสะท้อนผล (reflection) โดยวงรอบที่ 1 สัปดาห์ที่ 1-5 วงรอบที่ 2 สัปดาห์ที่ 6-10 วงรอบที่ 3 สัปดาห์ที่ 11-15 กลุ่มเป้าหมายเป็น นิสิตสาขาการศึกษาพิเศษ ชั้นปีที่ 4 จำนวน 25 คน ปีการศึกษา 2557 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสังเกตการณ์สอน แบบบันทึกการเรียนรู้ แบบสอบถามความคิดเห็น วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาที่ตรวจสอบข้อมูลแบบไตร่ตรองและ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความถี่ และร้อยละ นำเสนอผลการวิเคราะห์ ข้อมูลด้วยการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ดำเนินการ 3 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นวางแผน (planning) มีการวางแผนและออกแบบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนรายวิชา การ

สอนเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ ได้แนวทางการจัดกิจกรรมดังต่อไปนี้ เนื้อหารายวิชา ควรประกอบด้วย ความหมาย ลักษณะ สาเหตุ เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ การประเมินและการทำแผน การศึกษาเฉพาะบุคคล การเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียน หลักสูตรและการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ งานวิจัยที่เกี่ยวกับหลักสูตรและการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ การวัดผลและประเมินผลเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ

ขั้นปฏิบัติการ (action) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดปัญญาศึกษา ได้แก่ การนั่งสงบนิ่ง การสะท้อนผลการเรียนรู้ การนำเสนอ การฟังนิทาน การใช้ศิลปะ ชมวีดิทัศน์ผู้พิการ ฟังดนตรีที่เกี่ยวข้องกับผู้พิการ การบำเพ็ญประโยชน์ สุนทรียสนทนา การค้นคว้า/ทำรายงาน การไปศึกษาดูงานโรงเรียนการศึกษาพิเศษ ขั้นสังเกตการณ์ (observation) ดำเนินการการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสังเกตการณ์ สอน แบบบันทึกการเรียนรู้ แบบสอบถามความคิดเห็น และขั้นสะท้อนผล (reflection) ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดจิตปัญญาศึกษา 5 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านบรรยากาศการเรียน ด้านการประเมินผล อยู่ในระดับดี

อภิปราย

จากการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดปัญญาศึกษา ดำเนินการ 3 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นวางแผน (planning) ขั้นปฏิบัติการ (action) ขั้นสังเกตการณ์ (observation) และขั้นสะท้อนผล (reflection) โดยวงรอบที่ 1 สัปดาห์ที่ 1-5 วงรอบที่ 2 สัปดาห์ที่ 6-10 วงรอบที่ 3 สัปดาห์ที่ 11-15 มีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

1. ด้านเนื้อหา เนื้อหาวิชาเป็นไปตามคำอธิบายรายวิชา และเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้ อธิบายความหมาย ลักษณะ สาเหตุ เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ สามารถทำการประเมินและทำแผน การศึกษาเฉพาะบุคคล บอกแนวทางการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียน มีเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ สามารถวัดผลและประเมินผลเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ ตระหนักถึงการจัด สภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่ สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ

2. ด้านผู้สอน เป็นแบบกัลยาณมิตร เป็นแบบอย่าง ใจเย็น รับฟัง เข้าใจผู้เรียน และจัดกระบวนการให้เกิดการเรียนรู้ ยอมรับฟังและเปิดโอกาสให้นิสิตได้ซักถาม ความเชื่อพื้นฐาน มนุษย์ประกอบด้วยร่างกายและจิตใจ การที่จะพัฒนาผู้เรียนจะต้อง คำนึงถึง เรื่อง ความรู้สึกและอารมณ์ ควบคู่กันไป ด้วย มนุษย์มีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ (unique) มีความปรารถนาที่จะเป็นอิสระ รู้จักคิดตัดสินใจและเลือกสิ่งต่างๆ ได้ด้วยตัวเอง นอกจากนั้นยังมีแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเองไปสู่ระดับที่สมบูรณ์ขึ้นอีกด้วย การแสดงพฤติกรรมจึงขึ้นกับตัวผู้เรียน การรับรู้และตีความหมายเหตุการณ์นั้นอย่างไร ลักษณะของผู้สอนที่เอื้อต่อการกระบวนการเรียนรู้

จุดสนใจสูงสุดของมานุษยนิยม อยู่ที่คุณค่าและศักดิ์ศรีของมนุษย์ การสอนที่เน้นการเรียนรู้ภายในบทบาทของผู้สอนจึงควรเป็นผู้ชี้แนะหรือเอื้ออำนวยให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ (Facilitative teacher) ซึ่งวิทเมอร์ (Wittmer, 1974) ได้จำแนกคุณสมบัตินี้ไว้ ดังนี้คือ 1) มีความสามารถในการฟังอย่างมีประสิทธิภาพ 2) มีความจริงใจ 3) มีความเข้าใจ 4) มีการยอมรับ 5) มีไหวพริบ 6) มีทักษะในการสื่อสารกับบุคคลอื่น นอกจากบทบาทการชี้แนะหรือเอื้ออำนวยให้เกิดกระบวนการเรียนรู้แล้ว ผู้สอนจะต้องมีทัศนคติที่ดี ต่อการ

สอน มีความรักในสาระและภารกิจการสอน รวมทั้ง รักผู้เรียน ซึ่งแสดงออกทางพฤติกรรม เช่น เป็นที่พึ่งแก่ผู้เรียน เป็นกัลยาณมิตร สามารถสื่อสารกับผู้เรียนได้อย่างชัดเจน ยอมรับผู้เรียนเป็นอิสระตามลักษณะเฉพาะตัว เอาใจผู้เรียนมาใส่ใจผู้สอน สรุปลักษณ์คือ ความรักผู้เรียน ซึ่ง ฟอรัม(Formm, 1974) ได้จำแนกองค์ประกอบของความรักที่เป็นสากล สามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต คือ ความเอาใจใส่หรือเอื้ออาทร (care) ความรับผิดชอบ (responsibility) การยอมรับ (respect) และ ความเข้าใจ (understanding) ความรักที่เป็นสากลนี้จะช่วยส่งเสริมสร้างพัฒนาให้เป็นบุคคลที่ก่อประโยชน์ (Productive person) ซึ่งมีลักษณะ 5 ประการ คือ ความรู้สึกเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น มีจิตใจอยู่ในระดับสูง มีอิสระในตัวเอง เข้าใจถึงลักษณะเฉพาะของตนและรับรู้ความจริงแจ่มแจ้งชัด ลักษณะบุรณาการในตนเองของผู้สอน คือ มีจิตใจกว้าง เข้าใจตนเองและเข้าใจผู้อื่น คุณลักษณะเหล่านี้จะมีอิทธิพลและส่งผลต่อผู้เรียน ซึ่งถ่ายโอนไปยังผู้เรียนอย่างมีความหมายและมีคุณค่า บทบาทของผู้สอนจะมีความหมายก็ต่อเมื่อแสดงบทบาทเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความรู้สึกและแรงจูงใจที่สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม มากกว่าการมุ่งสอนแต่เนื้อหาสาระทางความรู้เท่านั้น ผู้สอนจะต้องตระหนักอยู่เสมอว่า เป็นผู้เอื้ออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ไม่ใช่เป็นผู้ทรงอำนาจ และจงอย่าเป็นผู้บงการในห้องเรียน

1. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน มีกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น Who Am I ? สายธารชีวิต เยาว์วัย การฟังอย่างลึกซึ้ง พักฟังฟังพา Dialog ตบมือฝึกสติ นิทานสอนใจ เรื่อง เล่าเตือนสติ บอกความดี Trust Walk Intuitive writing, Reflection ศิลปะ ดนตรี มีการเตรียมสมองก่อนเรียน เมื่อนิสิตเข้าเรียนอันดับแรก สำหรับทุกชั้นปี คือ การเตรียมสมองนิสิต กระบวนการนี้เรียกว่า กระบวนการพัฒนาคลื่นสมอง ซึ่งจะช่วยให้เด็กมีคลื่นสมองความถี่น้อยลง และเมื่อคลื่นสมองต่ำ สมองจะหลั่งสาร Endorphin ซึ่งจะทำให้รู้สึกผ่อนคลาย นิสิตจะมีความรู้สึกอิมเมม มีความสุข พร้อมทั้งจะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้น ได้ดี และเมื่อ คลื่นสมองต่ำ ถึงระดับ ธีตา(Theta) จิตใต้สำนึกจะเปิดออก จนเราใส่ข้อมูล ที่ต้องการลงไปได้ การจัดการเรียนการสอนต้องเน้น การเรียนรู้ภายใน คือ จะไม่เน้นเนื้อหาวิชา จะกระตุ้นให้ผู้เรียนมองเข้าไปในตนเอง ซึ่งเมื่อผู้เรียนรู้จักตนเอง แล้ว ก็จะมีค่านิยมเกิดขึ้นและจะแสวงหาความเป็นตนตามธรรมชาติ มาสโลว์ (Maslow, 1968) ได้กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่บรรลุความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ว่ามีคุณสมบัติ ดังนี้ คือ 1) ได้รับความเป็นจริงได้ชัดเจน 2) ยอมรับและอ่อนโยนต่อธรรมชาติ ต่อผู้อื่นและต่อตนเอง 3) การดำเนินชีวิตเรียบง่ายและเป็นธรรมชาติ 4) รับรู้ปัญหาและมีความสามารถในการแก้ปัญหา 5) พอใจในความเป็นส่วนตัวและรู้สึกอิสระ 6) รู้จักเสริมสร้างและให้กำลังใจตนเอง 7) ชื่นชมในสรรพสิ่งที่ปรากฏ 8) มีประสบการณ์รวบยอด ลึกซึ้ง 9) มีความรักในมนุษย์และยุติธรรม 10) มีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับทุกคน 11) มีเป้าหมาย และวิธีการที่ชัดเจนเกี่ยวกับความดี และความไม่ดี 12) มีอารมณ์ขัน 13) ริเริ่มสร้างสรรค์ 14) อยู่เหนือการครอบงำ จากวัฒนธรรมการบริโภคนิยม

2. บรรยากาศการเรียน การเรียนการสอนเป็นแบบกัลยาณมิตร ผ่อนคลาย เปิดรับ สนุกสนาน ซาบซึ้ง มองโลกในแง่ บวกมากขึ้น บรรยากาศ การเรียนเป็นกัลยาณมิตร ไม่ข่มขู่ เหมือนกับวิชาอื่นๆ ที่เคยเรียนมา เรียนแล้ว ได้รับความรู้ และ มีความสุข บรรยากาศการเรียนการสอนที่ปราศจากการข่มขู่ (A Non-Threatening Environment) สภาพการเรียนการสอนในปัจจุบันมักจะทำให้ผู้เรียนรู้สึกต่ำต้อย ผิดหวัง ขมขื่น ท้อแท้ โรเจอร์(Rogers,1969) กล่าวว่า การเรียนแบบนี้ส่งผลเสียต่อการเรียนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าผู้เรียนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น อาจคิดมากและคิดสั้น จนกระทั่ง ฆ่าตัวตาย ดังที่ปรากฏเป็นข่าว ในปัจจุบัน

3. **ด้านการประเมินผล** การประเมินจากครู จากเพื่อน และผู้เรียนประเมินตนเอง การประเมินตนเอง (Self –Evaluation) การประเมินตนเองมีค่าและมีความสำคัญมากกว่า การประเมินผลจากการทดสอบ โดยตัดสินเป็นเกรดหรือคะแนน ผลที่ได้จากการประเมินมักจะเป็นการเปรียบเทียบกับกลุ่ม และการประเมินเป็นเกรด ซึ่งจะทำให้ผู้ที่ได้เกรดไม่ดีเกิดปมด้อยได้

ข้อเสนอแนะ

1. ควรนำผลการวิจัยไปใช้ ในการจัดการเรียนการสอนแนวจิตตปัญญาศึกษาในรายวิชาอื่นๆ
2. ควรศึกษาตัวแปรเพิ่มเติม เช่น คุณลักษณะที่พึงประสงค์ การเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นต้น

วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

เอกสารอ้างอิง

- ชาติชาย พิทักษ์ธนาคม. (2544) .จิตวิทยาการเรียนการสอน. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2526). แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มมนุษยนิยม. วารสารการวิจัยทางการศึกษา.
หน้า 8-16 เมษายน -มิถุนายน 2526.
- Fromm,Frich. (1974). **The Art of Loving**. New Yok : Harper & Row.
- Maslow,Abraham. (1968). **Toward a Psychology of Being** . Litton: Educational Publishing.
- Roger Carl R. (1969). **Freedom to Learn**. Columbus, Ohio: Charles E. Merrill Publishing
Company.
- Wittmer,Joe and Robert D. Mysick. (1974). **Facilitative Teacher : Theory and Practice**.
Pacific Palisades. California : Goodyear Publishing Company.

วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์